

Kedy je štát feministický, a kedy naopak maskulínny? Gender a zahraničná politika štátov.

Ing. Alexandra Madarászová

VŠE v Praze, Středisko mezinárodních studií Jana Masaryka, 3. ročník PGS

Úvod

Termín gendrová zahraničná politika - náročná a nejednoznačná definícia

Od 2014 - teória i prax pracuje s pojmom **feministická zahraničná politika (FZP)** - Švédsko ako priekopník v presadzovaní nového typu ZP

Od 2017 - Kanada - užšie zameraná verzia - **politika feministickej rozvojovej pomoci**

Od 2018 - Francúzsko - začlenenie princípov feminizmu do fungovania **národnej diplomacie**

Súčasnosť - rozmach princípov FZP naprieč štátmi **AVŠAK!!** neexistuje jednotná zhoda nad tým, čo činí ZP feministickou (ani Švédsko, Kanada a Francúzsko)

...a čo teda maskulínna ZP (MZP)? Definícia? Prax?

Výskumné otázky

A. Ako vnímajú FZP štáty, ktoré sa k týmto princípom otvorene hlásia? Aké sú rozdiely?

B. Čo tvorí hlavné princípy efektívnej FZP?

C. Akým spôsobom je možné definovať MZP?

D. Čo tvorí hlavné princípy efektívnej MZP?

Metodológia + dáta

- kvalitatívny výskum
- sekundárna analýza dokumentov
- analýza, syntéza, dedukcia

Dáta:

- **primárne zdroje** - oficiálne webové stránky ministerstiev zahraničných vecí skúmaných krajín
- **sekundárne zdroje** - odborné publikácie feministických autoriek a autorov

Operacionalizácia

PREDPOKLADY:

- FZP a MZP - úzky vzťah s **femininita/maskulinita**
- FZP sa profiluje proti MZP - protipóly

4 kroky výskumu:

- 1.) **analýza** pojmov femininita a maskulinita - obsah, význam, princípy, vlastnosti, dopady na spoločnosť
- 2.) **analýza** dostupných zdrojov o princípoch a fungovaní FZP - Švédsko, Kanada, Francúzsko
- 3.) **odvodenie** hlavných princípov efektívnej FZP
- 4.) na základe predošlých krokov - **vytvorenie** profilu efektívnej maskulínnej ZP

Výsledky 1.)

FEMININITA

- jednota, súdržnosť, spolupráca²
- solidarita, chápatosť, vnímavosť³
- emócie, pozitivita, mierumilovnosť⁴
- rovnocennosť, kolektivismus⁵

MASKULINITA

- dominancia, dynamika, priamočiarosť³
- antagonizmus, asertivita⁴
- samostatnosť, individualizmus⁵
- sila, bojovnosť, súťaživosť⁶

Výsledky 2.)

FZP Švédsko - princípy:

- všetky oblasti zahraničnej politiky
- odstránenie rodových nerovností v spoločnosti⁷

• **tri kľúčové body** - práva, zastúpenie, zdroje⁸

- A. práva: plnenie medzinárodných zmlúv o ľudských právach, aktívne členstvo v MO
- B. zastúpenie: podpora žien na rozhodovacích procesoch na všetkých úrovniach a vo všetkých oblastiach
- C. zdroje: podpora predošlých dvoch bodov

RÁMEC⁸:

- 1.) zahraničná a národná bezpečnostná politika
- 2.) rozvojová spolupráca
- 3.) obchodná a propagačná politika

FZP Kanada - princípy:

- užšie nadefinovanie
- primárne otázky zahraničnej pomoci

• **kľúčové body⁹**

- A. odstránenie chudoby
- B. vybudovanie mierumilovného sveta
- C. podpora postavenia žien vo svete

RÁMEC⁹:

- 1.) gendrová rovnosť
- 2.) ľudská dôstojnosť
- 3.) rovnocenný prístup k zdrojom
- 4.) opatrenia v oblasti klímy
- 5.) politické zastúpenie žien
- 6.) vzťah ženy, mier a bezpečnosť

FZP Francúzsko - princípy:

- odstránenie gendrových nerovností
- zahraničná pomoc dotknutých skupín

RÁMEC¹⁰:

- 1.) gender a rovina diplomacie
- 2.) dôraz na ľudské práva
- 3.) znižovania nerovností, TUR
- 4.) gender a mier, bezpečnosť, obrana
- 5.) hodnotiace mechanizmy - metriky a ciele

Výsledky 3.)

SÚHRN princípov efektívnej FZP

NIE:

- vojenská sila, agresia, násilie
- patriarchát, kolonializmus, militarizmus
- dôraz na zbrojenie
- vojenské bezpečnostné zoskupenia

ÁNO:

- silný **rešpekt k LP** + podpora a ochrana
- dôraz na **individuálnu** bezpečnosť
- gendrová **rovnosť**
- zachovanie a udržanie **mieru**
- **prevencia** ozbrojených konfliktov
- soft power - mediácia, **diplomacia**
- **multilateralizmus**

Výsledky 4.)

Profil efektívnej MASKULÍNNEJ ZP

- **tradičné vnímanie** zahraničnej orientácie štátov
- do vzniku FZP - dominantný smer - **norma**
- **maskulinita** - blízky vzťah k princípom **realizmu**

NIE:

- potreby a práva jednotlivca (nízky záujem)
- dôvera v medzinárodnú spoluprácu

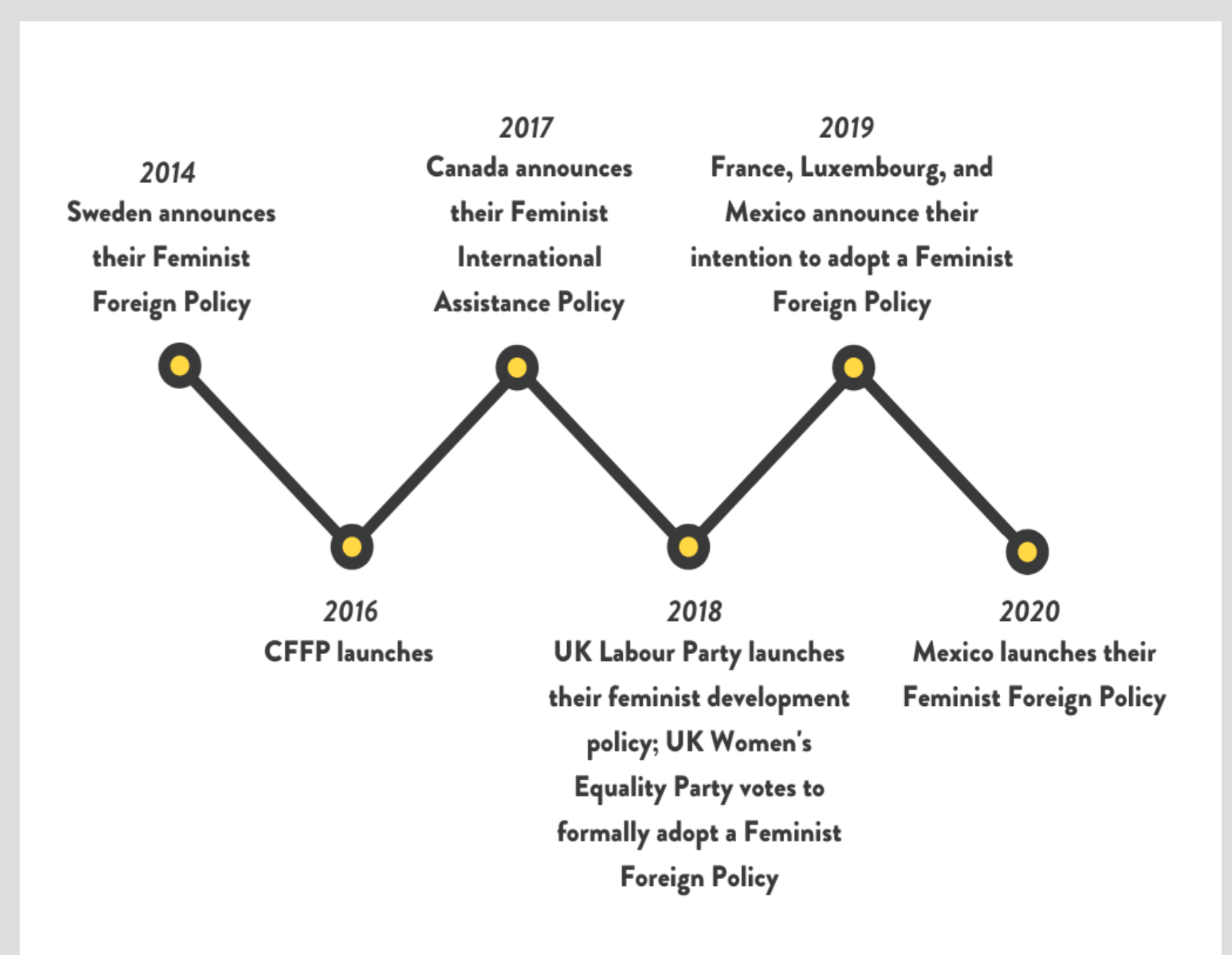
ÁNO:

- dôraz na **moc štátu**, štátne záujmy
- **vojenská sila**, zbrojenie
- vojenské bezpečnostné štruktúry
- **vojna ako nástroj** dosahovania cieľov
- **unilateralizmus**

Záver a diskusia

- A. **slabé** teoretické i empirické **podchytenie**
- B. problém s **pochopením** pojmu **feminizmus**
- C. **rôznorodosť** FZP praxe - **efektivita?**
- D. MZP - **realistické/tradičné** vnímanie MV. 21. st.?

Je FZP účinnejším typom ZP? Je v globálnom rozsahu vôbec reálna? Skutočne dochádza k zmene politického prostredia? Alebo sa jedná o maskovanie skutočných maskulinných tendencií štátov za princípy feminizmu?

Obrázok 1. Vznik a rozvoj FZP od roku 2014 po súčasnosť¹

Kontakt

Ing. Alexandra Madarászová
Fakulta mezinárodních vztahů, VŠE
Středisko mezinárodních studií Jana Masaryka
Nám. Winstona Churchilla 1938/4, 130 67 Praha
Email: alexandra.madaraszova@vse.cz
Tel.: +420 730 196 692

References

1. CENTRE FOR FEMINIST FOREIGN POLICY. 2020. Feminist foreign policy. In: *Centre for Feminist Foreign Policy*. [online]. vid. [2020-10-14]. Dostupné z: <https://centreforfeministforeignpolicy.org/feminist-foreign-policy/>.
2. CAMPBELL, Karlyn Kohrs. 1989. Man Cannot Speak for Her: A critical study of early feminist rhetoric. University of Virginia: Praeger. 1989. 224 p. ISBN 9780275932695.
3. SIVRIĆ, Marijana, JURČIĆ, Dijana. 2014. Gender Differences in Political Discourse. In: *Journal of Foreign Language Teaching and Applied Linguistics*. [online]. vid. [9.5.2018]. Dostupné z: <http://oaji.net/articles/2016/3124-1458125295.pdf>.
4. CAMERON, Deborah. 1996. The language-gender interface: challenging co-optation. In: Bergvall, Bing & Freed (Eds.), *Rethinking Language and Gender Research: Theory and Practice*. New York: Addison Wesley Longman. p. 31-53. ISBN: 0582265738.
5. LARNER, L. R. 2009. The Role of Feminine Rhetoric in Male Presidential Discourse: Achieving Speech Purpose. In: *College Undergraduate Research Electronic Journal*. [online]. vid. [15. 5. 2018]. Dostupné z: <https://repository.upenn.edu/viewcontent.cgi?article=1122&context=curej>.
6. TANNEH, Deborah. 1994. Talking from 9 to 5: how women's and men's conversational styles affect who gets heard, who gets credit, and what gets done at work. New York: William Morrow and Company. 368 p. ISBN 978-1853815461.
7. THOMPSON, Lyric, CLEMENT, Rachel. 2019. Defining feminist foreign policy. In: *International Centre for Research on Women*. [online]. vid. [2020-02-14]. Dostupné z: <https://www.icrw.org/publications/defining-feminist-foreign-policy/>.
8. MINISTER FOR FOREIGN AFFAIRS. 2019. Feminist foreign policy. In: *Government offices of Sweden*. [online]. vid. [2020-02-15]. Dostupné z: <https://www.government.se/government-policy/feminist-foreign-policy/>.
9. GLOBAL AFFAIRS CANADA. 2017. Canada's Feminist International Assistance Policy. In: *Government of Canada*. [online]. vid. [2020-02-15]. Dostupné z: <https://www.international.gc.ca/gac-amic/index.aspx?lang=eng>.
10. MINISTÈRE DE L'EUROPE ET DES AFFAIRES ÉTRANGÈRES. 2018. Feminist Diplomacy. Gender equality: a priority for France. In: *France Diplomacy*. [online]. vid. [2020-02-16]. Dostupné z: <https://www.diplomatie.gouv.fr/en/french-foreign-policy/feminist-diplomacy/>.